

Den oprindelige tanke i den danske velfærdsmodel er, at alle borgere har lige ret til en række ydelser, der sikrer den enkelte tryghed i forhold til f.eks. sygdom, barsel og arbejdsløshed; ydelser, der giver den enkelte mulighed for udfoldelse som f.eks. lige adgang til uddannelse, og ydelser, der udjævner indkomsten over livsforløbet, f.eks. børnepenge, SU og folkepension – alt sammen finansieret solidarisk, nemlig over skatterne.

Systemerne, der kan sikre, at ydelserne bliver leveret, er sekundære og må hele tiden tilpasses de faktiske forhold, men samlet er rammen omkring fællesskabet med til at udvide friheden, trygheden og udfoldelsesmulighederne for den enkelte.

Der er stor opbakning til velfærdssamfundet fra danskerne. Det viser senest Finansministeriets store undersøgelse om danskernes syn på den offentlige sektor. Konklusionen er klar: Danskerne har gennemgående et godt forhold til den offentlige sektor, samtidig med at tilliden til de offentlige institutioner er blandt verdens største, og tilfredsheden med de ydelser, der leveres af det offentlige, er stor.

Men det er ikke ensbetydende med, at opbakningen er blind. Derfor skal velfærdssamfundet løbende tilpasses nye tider og nye krav, men det skal ske inden for en forståelsesramme, hvor fællesskabet har et ansvar for den enkelte, og hvor den enkelte har et ansvar for fællesskabet.

Det er åbenlyst, at velfærden afhænger af den produktion, som vi skaber sammen. Derfor kan vi ikke både få mere velfærd, flere penge til privatforbrug og mere fritid. Der skal prioriteres.

For Socialdemokratiet er forholdet mellem borgerne og det offentlige centralt. Borgere har rettigheder som brugere af offentlig service. Udviklingen af den offentlige sektor må ikke gøres til et spørgsmål om ejerskab, privat eller offentligt, og et spørgsmål om, at hvis vi bare gør det privat, er successen hjemme. Det er for primitivt. Borgeren får jo ikke flere rettigheder af at blive reduceret til at blive kaldt for en kunde.

Vi mener faktisk, at velfærdssamfundets kvalitet skal måles på borgernes rettigheder og kvaliteten af den service, borgerne oplever. Markedet kan ikke klare alt. Velfærdstanken om borgernes rettigheder og lige muligheder kræver fortsat, at politikerne er deres ansvar i forhold til markedet bevidst, så markedet fungerer til gavn for alle borgere og ikke kun til

gavn for de få. Det er jo netop også her, skillelinjerne går i dansk politik, hvis nogen ellers skulle være kommet i tvivl herom på det seneste. Ja, man kan fristes til at sige, at skillelinjerne i dansk politik er nøjagtig de samme skillelinjer, som findes ude i Europa:

På den ene side en strategi, der er baseret på at skabe større ulighed i samfundet, i England repræsenteret ved de konservative, i Tyskland ved CDU og i Danmark ved en række borgerlige partier. Hovedingredienserne er større lønspreddning, f.eks. gennem nedsættelse af mindstelønnen, forringelse af overførselsindkomster, skattelettelser for erhvervsliv, landbrug og boligere, flere fradrag, privatisering og markering af en skarp grænse mellem, hvad der er offentligt, og hvad der er privat, svækkelse af fagforeningerne, fjernelse eller forringelse af orlovsordningerne, massiv forringelse af uddannelsesindsatsen specielt over for lavt uddannede og ledige, nedprioritering af investering i forskning og informationsteknologi.

Heroverfor står den socialdemokratiske strategi, der bygger på opkvalificering og dygtiggørelse, et gennemskueligt, retfærdigt skattesystem med få fradrag, fortsat lavere skat på arbejde, som vi sikrede med pinsepakken, et frugtbart samspil mellem det private og det offentlige, således at det kan være vanskeligt at definere, hvad der er offentligt, og hvad der er privat, et aktivt erhvervsliv på et bæredygtigt grundlag, gode muligheder for at uddanne sig, massive investeringer i uddannelse, en aktiv og forebyggende arbejdsmarkedspolitik.

Det er derfor også positivt, at der nu er enighed om de grundliggende elementer i arbejdsmarkedspolitikken. Jeg håber blot ikke, at denne enighed er taktisk bestemt. Det er det for vigtigt til.

Men arbejdsmarkedspolitikken er kun en af hjørnestenene i regeringens politik for at sikre fremtiden i Danmark og for danskerne. Den brede uddannelsesindsats er den anden hjørnesten. Vi ønsker flere i uddannelse, og der er kommet flere i uddannelse, og vi ønsker bedre uddannelse. Derfor skal alle uddannelser fra folkeskole til universitet evalueres regelmæssigt; kvaliteten skal være i top.

Målet må være, at stort set alle unge får en ungdomsuddannelse. Ungdomsuddannelserne skal derfor fremstå som ligeværdige. De tekniske erhvervsuddannelser skal gøres mere tiltrækkende. Der skal være flere muligheder for